

NAJvyšší KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správa o výsledku kontroly postupu colných orgánov pri vymáhaní colných a daňových nedoplatkov a efektívnosti procesu ich vymáhania

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky (ďalej len „NKÚ SR“) vykonal v zmysle plánu kontrolnej činnosti na rok 2011 kontrolu postupu colných orgánov pri vymáhaní colných a daňových nedoplatkov a efektívnosti procesu ich vymáhania.

Účelom kontroly bolo preveriť postup colnej správy pri vymáhaní colných a daňových nedoplatkov so zameraním na efektívnosť procesu vymáhania, vyhodnotiť zaťaženosť colných úradov samostatne pre oblasť colnú a oblasť spotrebných daní, personálne a finančné náklady na vymáhanie colných a daňových nedoplatkov v porovnaní s objemom vymeraného cla a daní, porovnať a vyhodnotiť výsledky kontroly s výsledkami predchádzajúcej kontroly vykonanej v danej oblasti a zistiť trend vývoja v oblasti účinnosti a včasnosti vymáhania colných a daňových nedoplatkov s cieľom zvýšenia efektívnosti ich vymáhania.

Predmetom kontroly bolo:

- overiť správnosť a úplnosť evidencie pohľadávok po lehote splatnosti evidovaných k 31.07.2011 a vyhodnotiť vývoj v oblasti vymáhania,
- preveriť súlad postupu colných orgánov v procese vymáhania pohľadávok po lehote splatnosti so všeobecne záväznými právnymi predpismi,
- vyhodnotiť počet, spôsob a finančné vyjadrenie odpísaných nevymožiteľných pohľadávok po lehote splatnosti a ich vývoj,
- vyhodnotiť počet, spôsob a finančné vyjadrenie pohľadávok po lehote splatnosti a ich vývoj,
- vyhodnotiť účinnosť vnútorných kontrol zameraných na problematiku vymáhania pohľadávok po lehote splatnosti a vyjadriť ich vplyv na formovanie kontrolórskeho prostredia z hľadiska ich množstva ako aj kvality zistení,
- vyhodnotiť efektívnosť procesu vymáhania nedoplatkov po lehote splatnosti v rámci Colnej správy SR.

Kontrola bola vykonaná na Colnom riaditeľstve SR (ďalej len „CR SR“) a colných úradoch (ďalej len „CÚ“) Košice, Nitra, Trenčín a Trnava za kontrolované obdobie od 01.01.2008 do 31.07.2011.

1. Charakteristika kontrolovaných subjektov v procese vymáhania pohľadávok po lehote splatnosti

Postavenie CR SR, colných úradov a ich vzájomný vzťah v čase výkonu kontroly upravoval zákon č. 652/2004 Z. z. o orgánoch štátnej správy v colníctve. Colné úrady boli ako preddavkové organizácie napojené na rozpočet CR SR. Zároveň boli vnútornými organizačnými jednotkami klienta – CR SR, v zmysle zákona č. 291/2002 Z. z. o štátnej pokladnici. V zmysle všeobecne záväzných právnych predpisov viedli CÚ účtovníctvo, vykonávali s tým súvisiace úkony za príslušný úrad a vykonávali správu majetku, ktorý mali v užívaní. Za účtovnú jednotku sa považovalo CR SR, ktoré vykonávalo niektoré účtovné operácie za celú colnú správu, zostavovalo hlavnú knihu, účtovné a finančné výkazy za účtovnú jednotku.

Evidenciu a vymáhanie pohľadávok po lehote splatnosti v jednotlivých colných úradoch zabezpečovali právne oddelenia. V rámci svojich kompetencií zabezpečovali generovanie a zasielanie upomienok a výziev na zaplatenie pohľadávok, preverovali majetkové pomery dlžníkov prostredníctvom dožiadaní, viedli exekučné konania, vydávali rozhodnutia o zriadení záložného práva na hnutel'ný a nehnuteľný majetok dlžníka, prihlasovali pohľadávky v prípade konkurzu, vyrovnania, prípadne likvidácie, postupovali pohľadávky na Slovenskú konsolidačnú, a. s. a odpisovali nevymožiteľné pohľadávky.

Colné úrady sa ako správcovia pohľadávok štátu starali o ich ochranu, t. j. v prvom rade zabezpečovali úhradu pohľadávok v lehote splatnosti a zabezpečovali takú platobnú disciplínu deklarantov, pri ktorej vzniká minimum nedoplatkov, t. j. pohľadávok po lehote splatnosti.

Medzi pohľadávky štátu v správe colných orgánov patrili:

- clo,
- daň z pridanej hodnoty,
- spotrebná daň z minerálneho oleja, liehu, piva, vína, tabakových výrobkov, elektriny, uhlia a zemného plynu,
- dovozná prirážka,
- úrok z omeškania platby (cla, spotrebných daní a dane z pridanej hodnoty),
- sankčný úrok,
- kompenzačný úrok,
- pokuta za porušenie colných predpisov a trovy konania,
- pokuta za porušenie daňových predpisov,
- pokuta za nesplnenie povinnosti vyplývajúcej zo zákona o správe daní a poplatkov,
- exekučné náklady a hotové výdavky vymierané podľa zákona o správe daní a poplatkov,
- iné platby uložené podľa colných predpisov (napr. exekučné náklady, náklady konania, skladné).

2. Vyhodnotenie efektívnosti procesu vymáhania pohľadávok po lehote splatnosti

2.1 Ciele colnej správy

NKÚ SR vychádzal pri posudzovaní efektívnosti procesu vymáhania pohľadávok po lehote splatnosti z údajov zverejnených vo výročných správach o činnosti colnej správy za jednotlivé kontrolované roky, ako aj z ďalších údajov od CR SR.

V rámci preverenia existencie cieľov colnej správy stanovených pre kontrolovanú oblasť bolo zistené, že CR SR vo výročných správach na roky 2008 až 2010 stanovilo ako hlavnú úlohu pre oblasť riadenia pohľadávok po lehote splatnosti zabezpečenie čo najväčšej úspešnosti vymáhania pohľadávok a znižovanie výšky pohľadávok po lehote splatnosti na čo najnižšiu úroveň.

Strategickým cieľom colnej správy na rok 2011 bolo zabezpečiť realizáciu zefektívnenia riadenia pohľadávok s cieľom zvýšenia úspešnosti vymáhania pohľadávok štátu v oblasti colných a daňových príjmov.

NKÚ SR konštatuje, že plnenie takto zadaných úloh nebolo možné vyhodnotiť, pretože CR SR nestanovilo žiadny merateľný ukazovateľ, ktorý by slúžil ako cieľ, a ktorého dosiahnutie (nedosiahnutie) by bolo možné charakterizovať ako splnenie, resp. nesplnenie úlohy v kontrolovanej oblasti. Túto skutočnosť potvrdilo i samotné CR SR, keď oznámilo, že

neboli prijaté kritéria pre zabezpečenie strategických cieľov v oblasti vymáhania colných a daňových nedoplatkov na roky 2008 až 2010.“

Colná správa v rokoch 2008 - 2010 pravidelne vykazovala a rekapitulovala v mesačných uzávierkach výšku vymáhanej sumy, spôsob vymáhania a počet prípadov.

Od roku 2011 colná správa štvrťročne vykonávala okrem pravidelného mesačného výkazníctva v súlade so strategickými cieľmi colnej správy na rok 2011 v rámci komplexných štvrťročných ekonomických rozborov aj detailnú analýzu a vyhodnocovanie vymáhania pohľadávok, ktoré boli súčasťou tzv. "Analýzy colných a daňových príjmov". Analýza bola predkladaná na poradách vedenia colnej správy za účasti riaditeľov colných úradov. Na týchto rokovaníach boli riaditeľom jednotlivých CÚ adresované vo verbálnej podobe opatrenia na zefektívnenie činnosti v oblasti znižovania a vymáhania pohľadávok. NKÚ SR konštatuje, že takéto verbálne stanovenie cieľov bolo z hľadiska sledovania ich plnenia nedostatočné.

V súlade so strategickým cieľom na rok 2011 pripravila colná správa 2 zásadné opatrenia na realizáciu jeho plnenia:

- rozhodnutie o centralizácii financovania, ktoré sa realizuje v colnej správe s účinnosťou od 1. júna 2011 a je premietnuté aj do zmien organizačných poriadkov CR SR a colných úradov,
- vznik samostatného organizačného útvaru CR SR, ktorého náplňou mala byť správa, riadenie a vymáhanie pohľadávok. Pôvodný predpoklad vytvorenia tohto útvaru mal byť 1. september 2011. Nakoľko na úrovni MF SR bolo prijaté rozhodnutie o zlúčení colnej správy a daňovej správy s platnosťou od 1. januára 2012 (oproti pôvodne stanovenému termínu 1. január 2013), CR SR sa rozhodlo presadiť realizáciu opatrenia až v návrhu organizačného poriadku budúcej Finančnej správy SR.

Návrh organizačného poriadku Finančnej správy SR ráta s vytvorením samostatného organizačného útvaru ako jej súčasťou tak, aby tento mohol od 1. januára 2012 zabezpečovať a koordinovať správu, riadenie a vymáhanie pohľadávok. Účelom takéhoto riešenia by mala byť efektívnejšia činnosť v oblasti riadenia pohľadávok, ktorej výsledkom bude dosiahnutie stanoveného strategického cieľa, ktorým je zníženie objemu pohľadávok, ako aj eliminácia a predchádzanie vzniku nových pohľadávok. Podľa vyjadrenia CR SR, pokiaľ by nedošlo k zlúčeniu daňovej a colnej správy v uvedenom termíne, bolo CR SR pripravené zrealizovať predmetný organizačný útvar ešte v roku 2011.

NKÚ SR ďalej zistil, že ani v rámci programového rozpočtovania kapitoly MF SR na roky 2008 – 2010, neboli pre colnú správu stanovené ciele týkajúce sa oblasti vymáhania pohľadávok po lehote splatnosti.

Na základe uvedených dôvodov NKÚ SR inicioval pracovné stretnutie s poverenými zamestnancami CR SR, účelom ktorého bolo dodatočné stanovenie merateľných ukazovateľov, ktorých medziročným porovnaním by bolo možné vyhodnotiť mieru efektívnosti colnej správy v oblasti vymáhania pohľadávok po lehote splatnosti. Bolo dohodnuté, že dôraz bude kladený najmä na výšku finančných nákladov, ktoré štát vynaložil na oblasť vymáhania a ich zhodnotenie v porovnaní s objemom vymožených, resp. odstúpených pohľadávok, podiel pohľadávok po lehote splatnosti na celkovo vymeraných daniach a cle, personálne zabezpečenie procesu a s tým súvisiace zaťaženie colnej správy, ako aj samotný vývoj pohľadávok po lehote splatnosti.

2.2 Vyhodnotenie efektívnosti procesu vymáhania pohľadávok po lehote splatnosti

Výkazníctvo v oblasti vymáhania nedoplatkov colnej správy v existujúcej podobe, z ktorého uvedené údaje pochádzajú, nie je určené prioritne na vyhodnocovanie úspešnosti vymáhania, t. j. nesleduje počet vymáhaných nedoplatkov, ale objem finančných prostriedkov vymáhaných jednotlivými formami vymáhania.

CR SR k 31.12.2008, k 31.12.2009 a k 31.12.2010 evidovalo pohľadávky po lehote splatnosti (v eur) v členení podľa colných úradov nasledovne:

Colný úrad	2008	2009	2010
Banská Bystrica	9 443 945,92	15 741 689,25	13 920 828,55
Bratislava	22 719 246,09	27 735 910,65	18 106 637,59
Michalovce	4 984 629,14	5 084 048,92	5 131 154,10
Košice	6 572 902,65	10 293 284,67	11 039 654,51
Nitra	9 380 044,79	9 347 073,52	9 842 313,14
Prešov	2 679 631,36	3 300 780,71	2 767 380,99
Trenčín	3 410 402,96	10 781 581,96	5 496 714,52
Trnava	8 468 236,16	4 896 509,12	1 054 438,56
Žilina	6 319 460,08	4 500 610,86	4 625 506,17
SPOLU ZA COLNÚ SPRÁVU	73 978 499,16	91 681 489,66	71 984 628,13

Ako vyplýva z vyššie uvedených údajov, colná správa zaznamenala v porovnaní s rokmi 2008 a 2010 v roku 2009 značný nárast nedoplatkov, ktorý súvisel so začínajúcou finančnou krízou a tým aj so zhoršujúcou sa platobnou disciplínou deklarantov. Vývoj stavu pohľadávok po lehote splatnosti bol v roku 2009 u jednotlivých CÚ rozdielny, keď rast nedoplatkov bol zaznamenaný v CÚ Bratislava, Banská Bystrica a Trenčín a Košice. Oproti tomu objem nedoplatkov zaznamenal len mierny nárast v CÚ Michalovce a Prešov a v CÚ Trnava, Žilina a Nitra dokonca pokles stavu nedoplatkov po lehote splatnosti.

Percento úspešnosti úhrad colných pohľadávok v lehote splatnosti podľa jednotlivých rokov kontrolovaného obdobia je uvedené v nasledovnej tabuľke:

	2008	2009	2010
vymierané colné a daňové pohľadávky v eur	4 285 476 577,01	3 604 378 734,80	4 262 293 645,30
uhradené colné a daňové pohľadávky v eur	4 266 141 561,76	3 561 128 322,33	4 256 863 413,05
úspešnosť úhrad z celkovej výšky vymieraných pohl. v %	99,55%	98,80%	99,87%

Na základe uvedených údajov možno konštatovať, že colná správa vykazovala v rokoch 2008 až 2010 vysokú úspešnosť úhrad vymieraných pohľadávok, čo vyplývalo okrem iného aj z platného legislatívneho prostredia (napr. povinnosť zabezpečenia colného alebo daňového dlhu, systému medzinárodných zábezpek v režime tranzit), z daňového a colného dohľadu nad tovarom podliehajúcim zdaneniu a v neposlednom rade i z rešpektu voči príslušníkom colnej správy zo strany osôb zaoberajúcich sa medzinárodným podnikaním, hlavne veľkých špedičných spoločností. Zároveň je potrebné uviesť, že väčšina pohľadávok

po lehote splatnosti nie sú vymerané colné a daňové povinnosti, ale colné a daňové nedoplatky vymerané na základe zistení následných kontrol, pokuty, penále a iné sankcie.

S postupným znižovaním počtu exekútorov (v roku 2009 o 6,7 % a v roku 2010 o 17,4 %), priamo súvisel i klesajúci počet vydaných rozhodnutí. Priemerný počet realizovaných exekučných konaní za sledované roky klesal medziročne v priemere cca o 18 %.

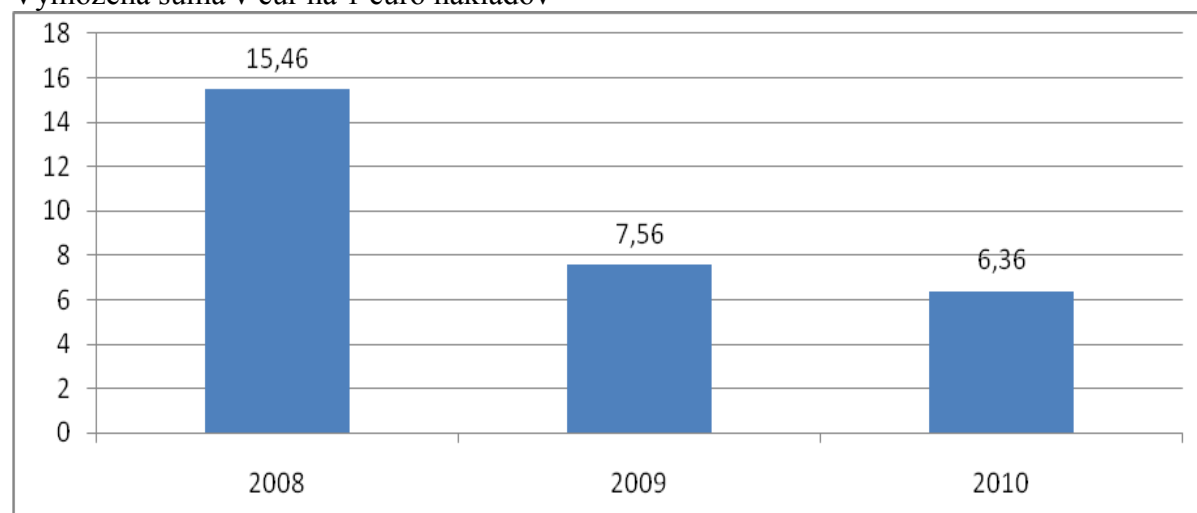
Porovnanie nákladov a vymoženej sumy pohľadávok

rok	2008	2009	2010
počet exekútorov	37	34,5	28,5
výška vymoženej sumy na 1 exekútora v eur	262 455,67	130 098,62	121 060,09
náklady na 1 exekútora za rok v eur	16 980,00	17 208,00	19 020,00
celkové náklady na exekútorov v eur	628 260,00	593 676,00	542 070,00
vymožená suma (v eur) na 1 euro nákladov	15,46	7,56	6,36

V roku 2008 sa exekučnou činnosťou zaoberalo priemerne 37 pracovníkov (ďalej len „exekútorov“), 34,5 pracovníka v roku 2009 a v roku 2010 len 28,5 pracovníka. V počte pracovníkov zaoberajúcich sa vymáhaním pohľadávok teda došlo k poklesu vyplývajúcemu hlavne z celkových personálnych zmien v colnej správe v kontrolovanom období, pričom dlhodobo znižovaný je celkový stav zamestnancov colnej správy.

Zvýšenie nákladov na jedného exekútora v roku 2010 oproti roku 2009 o 10,5 % súviselo najmä s novelizáciou zákona č. 200/1998 Z. z. o štátnej službe colníkov, ktorou bolo zvýšené mesačné ohodnotenie colníka v priemere o 70 eur.

Vymožená suma v eur na 1 euro nákladov

Nepriaznivý trend vykazuje nielen výška vymoženej sumy na jedného exekútora, ale tiež vymožená suma pohľadávok v pomere k jednému euru vynaložených nákladov na jedného exekútora. Tieto ukazovatele je však potrebné posudzovať s ohľadom na štruktúru a vek vymáhaných pohľadávok vrátane vysokej úspešnosti výberu pohľadávok v lehote ich

splatnosti. V uvedených súvislostiach je potrebné poukázať aj na pokles celkových nákladov na exekútorov zo sumy 628 260 eur v roku 2008 na 542 070 eur v roku 2010, t. j. o 13,8 %.

Colná správa evidovala najvyšší stav nedoplatkov v rámci kontrolovaného obdobia v roku 2009, keď objem pohľadávok po lehote splatnosti dosiahol výšku 91 681 490 eur. Naopak najnižší stav nedoplatkov colná správa vykázala v roku 2010, keď ich objem dosiahol výšku 71 984 628 eur.

Úspešnosť jednotlivých foriem vymáhania v rokoch 2008 až 2010 je vyjadrená v nasledovnej tabuľke:

Formy vymáhania	2008	2009	2010
Záložné právo	1,53%	1%	1%
Preúčtovanie preplatku na dani a nadmerného odpočtu DPH	0,02%	0%	0%
Preúčtovanie z bankových záruk a vinkulácií	32,04%	11%	9%
Exekúcie	5,97%	10%	18%
Upomienka, urgencia, výzva na zaplatenie nedoplatku	60,44%	78%	72%
Konkurzy, vyrovnanie a reštrukturalizácia	0,00%	0%	0%
Likvidácie	0,00%	0%	0%
S P O L U	100,00%	100%	100%

V kontrolovanom období boli najefektívnejšími formami vymáhania upomienka, urgencia, výzva na zaplatenie nedoplatku, na ktoré nadväzovalo preúčtovanie z bankových záruk a vinkulácií a prípadné samotné exekúcie. Ostatné formy vymáhania colné úrady využívali minimálne, čo vyplýva zo štruktúry pohľadávok. Neuhradenou pohľadávkou sa tak spravidla stáva buď colný dlh, ktorý vznikol v dôsledku porušenia colných predpisov nie je zabezpečený, daňová povinnosť, ktorá vznikla v dôsledku porušenia daňových predpisov, prípadne pokuta či sankcia vyplývajúca taktiež z porušenia colných a daňových predpisov. Zväčša ide o komplikované prípady a o dlžníkov, ktorí nepatria k pravidelným partnerom s korektnou platobnou disciplínou, sú v mnohých prípadoch nesolventní, dokonca nekontaktní. Preto je proces vymáhania značne komplikovaný, v niektorých prípadoch sú nedoplatky prakticky nevyhľadateľné už v čase ich vzniku.

V roku 2008 predstavovalo percento úspešnosti vymáhania celkového objemu pohľadávok po lehote splatnosti 18 %, v roku 2009 hodnota poklesla až na úroveň 8 % a v roku 2010 úspešnosť opätovne stúpila na 17 %. Zároveň bol v roku 2009 zaznamenaný aj pokles vymoženej sumy nedoplatkov v absolútnych číslach.

V súvislosti s vekovou štruktúrou nedoplatkov bolo zistené, že colná správa v čase výkonu kontroly evidovala nedoplatky po lehote splatnosti spadajúce svojim vznikom až do roku 1991. Medziročné znižovanie stavu všetkých nedoplatkov bez ohľadu na čas ich vzniku preukazuje, že colné úrady priebežne pracujú aj so starými nedoplatkami a tieto priebežne vymáhajú. NKÚ SR tento stav hodnotí ako vyhovujúci.

Colná správa v kontrolovanom období využívala všetky zákonné formy a metódy vymáhania pohľadávok po lehote splatnosti. Vyhodnotiť efektivitu samotného procesu vymáhania bolo do značnej miery problematické, nakoľko v tejto oblasti CR SR vykonávalo zber údajov len z účtovného hľadiska. To znamená, že evidovalo finančné objemy a nie počet, rozsah a zložitnosť vykonávaných úkonov. Efektívnosť vymáhania bolo tiež potrebné posudzovať spolu s celkovým prístupom colnej správy k správe pohľadávok štátu, ktorý

preferoval budovanie vysokej platobnej disciplíny subjektov, o čom svedčí vysoká úroveň úhrad vymeraných pohľadávok na úrovni cca 99 %.

V súvislosti so zlučováním colnej a daňovej správy pod spoločnú Finančnú správu SR je potrebné zabezpečiť zjednotenie systému riadenia procesov vymáhania vrátane metodiky a hodnotenia jeho efektívnosti.

3. Kontrola postupu colných orgánov pri vymáhaní colných a daňových nedoplatkov

NKÚ SR vykonal v CÚ Košice, Nitra, Trnava a Trenčín kontrolu zameranú na dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti vymáhania pohľadávok po lehote splatnosti, kde preveril ich postup celkom v 61 prípadoch vymáhania pohľadávok po lehote splatnosti. Celkový finančný objem prípadov vybratých ku kontrole predstavoval sumu 6 918 157,48 eur, t. j. 11,55 % z celkového objemu pohľadávok, ktoré colná správa evidovala k 31.07.2011 vo všetkých colných úradoch.

Kontrolou bolo zistené, že najčastejším nedostatkom v procese vymáhania pohľadávok bolo zo strany CÚ porušenie § 6 ods. 4 zákona č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu, keď tieto v 18 prípadoch nekonali riadne a včas.

Kontrolou bolo ďalej zistené, že colné úrady:

V jednom prípade porušili ustanovenie § 49 ods. 2 zákona o správnom konaní, keď nerozhodli vo veci do 30 dní od začatia konania.

V 2 prípadoch porušili ustanovenie § 61 ods. 1 zákona o správe daní a poplatkov tým, že pohľadávky neboli evidované oddelene za každý druh dane ako aj tým, že nový vlastník tovaru a zároveň aj dlžník nemal vedený samostatný osobný účet.

V 2 prípadoch nevyzvali dlžníkov na zaplatenie colného dlhu bezprostredne po vzniku nedoplatku tak, ako to ukladal § 262 ods. 1 vtedy platného Colného zákona.

V 2 prípadoch nevyzvali daňového dlžníka na zaplatenie nedoplatku v náhradnej lehote podľa § 58a zákona o správe daní a poplatkov.

V 2 prípadoch nevyužili možnosť odpísania colného dlhu podľa § 89b colného zákona.

V 4 prípadoch porušili § 3 ods. 2 zákona o správe majetku štátu, keď nekonali vo veci vymáhania pohľadávok.

V 2 prípadoch nevyužili možnosť zriadenia záložného práva na nehnuteľnosť v spoluvlastníctve dlžníka podľa § 71 ods. 1 zákona o správe daní a poplatkov.

Vo viacerých prípadoch colné úrady:

- konali v rozpore s § 46 zákona o správnom konaní, keď nevydali rozhodnutie podľa zákona platného v čase vzniku nedoplatkov,
- nepostúpili daňové pohľadávky staršie ako päť rokov právnickej osobe so 100 % majetkovou účasťou štátu najneskôr do 31. decembra 2010, čím konali v rozpore s § 110j v nadväznosti na § 65b ods. 8 zákona o správe daní a poplatkov,

- v rozhodnutí neuviedli skutočnosti, na základe ktorých rozhodovali, čím konali v rozpore s § 30 ods. 3 zákona o správe daní a poplatkov,
- nevyužili možnosť rozhodnúť o zabezpečení colného nedoplatku zriadením colného záložného práva v zmysle § 56a colného zákona a možnosť odpísať nevyhnutnú pohľadávku v zmysle § 89b colného zákona,
- postupovali v rozpore s ustanovením § 60 ods. 4 colného zákona, keď dlžníkovi nezaslali písomnú upomienku na zaplatenie colného dlhu a nevykonali daňovú exekúciu predajom cenných papierov podľa § 86 zákona o správe daní a poplatkov.

4. Vnútorne kontroly vykonané v kontrolovanej oblasti v rokoch 2008 až 2010.

4.1 Kontroly vykonané odborom kontroly a inšpekcie CR SR

CR SR vykonalo v kontrolovanom období vo vybraných colných úradoch celkom 9 kontrol, zameraných úplne, alebo čiastočne na problematiku vymáhania pohľadávok po lehote splatnosti pričom nezistilo nedostatky v postupe colných úradov.

4.2 Kontroly vykonané oddeleniami vnútornej kontroly colných úradov

Oddelenia vnútorných kontrol jednotlivých CÚ v rokoch 2008 až 2010 vykonali celkom 18 kontrol zameraných na problematiku vymáhania pohľadávok po lehote splatnosti.

NKÚ SR na základe zistených skutočností dospel k záveru, že úroveň vnútornej kontroly v kompetencii CÚ, zameranej na pohľadávky po lehote splatnosti, nebola v kontrolovanom období v niektorých colných úradoch vyhovujúca, keď v 4 z celkového počtu 9 CÚ nebola za celé obdobie rokov 2008 až 2010 vykonaná ani jedna kontrola, zameraná na uvedenú problematiku.

Vzhľadom na závažnosť zistení vnútornej kontroly v jednom z CÚ, týkajúcich sa nedostatkov pri prepúšťaní tovaru bez zabezpečenia colného dlhu, akceptovania fotokópie príkazov na úhradu ako dokladu o zaplatení colného dlhu, pri ktorých bola následne preukázaná ich nepravosť, ako aj akceptovania zabezpečenia colného dlhu na základe už neplatnej záručnej listiny. NKÚ SR odporučil CR SR sprísnenie kontroly činností, resp. úkonov colných orgánov, pri ktorých v dôsledku nedodržania právnych predpisov môže dôjsť ku vzniku pohľadávok, ktoré sa s najväčšou pravdepodobnosťou následne stanú nevyhnutnými.

5. Zhrnutie

Na základe výsledkov kontroly NKÚ SR konštatuje, že colná správa nemala pre roky 2008 až 2010 prijaté kritéria a merateľné ukazovatele pre zabezpečenie strategických cieľov v oblasti vymáhania colných a daňových nedoplatkov a ani v rámci programového rozpočtovania neboli na roky 2008 až 2010 pre colnú správu stanovené ciele týkajúce sa oblasti vymáhania pohľadávok po lehote splatnosti.

Kontrolou 4 vybraných CÚ boli vo viacerých prípadoch zistené nedostatky, napríklad:

- nedodržanie zákonnej lehoty na vydanie rozhodnutia vo veci,
- nezaevidovanie pohľadávky oddelene za každý druh dane,

- nedodržanie povinnosti zaslať výzvu na zaplataenie nedoplatku bezprostredne po jeho vzniku,
- nekonanie vo veci vymáhania pohľadávok,
- vydanie rozhodnutia podľa zákona, neplatného v čase vzniku nedoplatkov,
- nepostúpenie daňových pohľadávok starších ako päť rokov právnickej osobe so 100 % majetkovou účasťou štátu najneskôr do 31. decembra 2010,
- nevyužitie možnosti rozhodnúť o zabezpečení colného nedoplatku zriadením colného záložného práva,
- nevyužitie možnosti odpísania nevyožiteľnej pohľadávky,
- nezaslanie písomnej upomienky na zaplataenie colného dlhu,
- nevyzvanie daňového dlžníka na zaplataenie nedoplatku v náhradnej lehote,
- nevyužitie možnosti zriadenia záložného práva na nehnuteľnosť v spoluvlastníctve dlžníka
- a tiež nevykonanie daňovej exekúcie predajom cenných papierov.

Na základe kontrolou zistených nedostatkov NKÚ SR odporučil Finančnému riaditeľstvu SR:

- stanoviť do ďalšieho obdobia strategické ciele a zadefinovať merateľné ukazovatele pre oblasť vymáhania pohľadávok po lehote splatnosti, ktorých cieľom bude pravidelná kontrola vývoja, prípadne prijímanie opatrení na zefektívnenie činnosti v danej oblasti,
- zabezpečiť, aby všetky finančné úrady pravidelne vykonávali kontroly zamerané na oblasť pohľadávok po lehote splatnosti,
- sprísniť kontrolu zamestnancov v procese prepúšťania tovaru, kedy pri nedodržaní predpisov môžu vzniknúť pohľadávky, ktoré sa s najväčšou pravdepodobnosťou následne stanú nevyožiteľnými,
- prijať opatrenia proti nečinnosti colných orgánov v procese vymáhania pohľadávok po lehote splatnosti.

Finančné riaditeľstvo SR (v čase výkonu kontroly CR SR) prijalo dňa 17.01.2012 celkom 3 opatrenia a kontrolované colné úrady prijali celkom 13 opatrení na odstránenie kontrolou zistených nedostatkov, ktorých plnenie bude NKÚ SR ďalej monitorovať a kontrolovať.